

ด่วนมาก บันทึกข้อความ

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
รับที่ 106
วันที่ 24 ส.ค. 2549
เวลา

ส่วนราชการ ส่วนมาตรฐานการบัญชี สำนักงานนโยบายและมาตรฐาน โทร. 2414

ที่ 0402.6/6 วันที่ 23 มกราคม 2549

เรื่อง คำแนะนำในการวิเคราะห์ทางการเงินตามรูปแบบงบการเงินใหม่

สำนักงานนโยบายและมาตรฐาน
รับที่ 385
วันที่ 25 ส.ค. 2549
เวลา 12.10 น.

สำนักงานนโยบายและมาตรฐาน
รับที่ 50
วันที่ 23 ส.ค. 2549
เวลา 10.50 น.

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินใหม่ โดยกำหนดให้สหกรณ์ถือปฏิบัติสำหรับงบการเงินที่มีปีบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2548 เป็นต้นไปนั้น

ส่วนมาตรฐานการบัญชีได้รับข้อหารือและขอคำแนะนำเป็นการภายในเป็นจำนวนมาก ทั้งจากสหกรณ์และผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชี ดังนั้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีมีแนวทางในการวิเคราะห์ทางการเงินตามรูปแบบงบการเงินใหม่ที่ชัดเจนและใช้ประกอบในการจัดทำรายงานการสอบบัญชีได้ในแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อสหกรณ์และต่อทางราชการ ส่วนมาตรฐานการบัญชีจึงได้จัดทำคำแนะนำในการวิเคราะห์ทางการเงินตามรูปแบบงบการเงินใหม่ดังที่แนบท้ายมานี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดลงนามในหนังสือที่แนบท้าย เพื่อจะได้แจ้งเวียนให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีได้ทราบและให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ต่อไป

(นางนฤมล พนาวงศ์)
นักวิชาการตรวจสอบบัญชี 8 ว.

(นายทินุทธ์ บุญสุวรรณ) 23 ส.ค. 2549
ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและมาตรฐาน

ลงนามแล้ว

(นางสาวสุพัตรา ธนเดนิรัตน์)
25-8-49

(นางสาวสุพัตรา ธนเดนิรัตน์)
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ได้ 4 สิงหาคม 2549

(นายทรงพล พนาวงศ์)
รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- Mr. N. B. ...
- Mr. ...
- Mr. ...

ด่วนมาก

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานนโยบายและมาตรฐาน โทร. 0 2281 1491

กษ 0402/ว. 84

25 มกราคม 2549

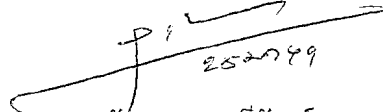
คำแนะนำในการวิเคราะห์ทางการเงินตามรูปแบบงบการเงินใหม่

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10/หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

ตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับเปลี่ยนแปลงรูปแบบงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินใหม่ โดยกำหนดให้สหกรณ์ถือปฏิบัติสำหรับงบการเงินที่มีปีบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2548 เป็นต้นไปนั้น

เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีมีแนวทางในการวิเคราะห์ทางการเงินตามรูปแบบงบการเงินใหม่ที่ชัดเจนและใช้ประกอบในการจัดทำรายงานการสอบบัญชีได้ในแนวทางเดียวกัน จึงให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ทางการเงินตามรูปแบบงบการเงินใหม่ดังที่แนบท้ายมานี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ต่อไป

25 ม.ค. 49
(นางสาวสุรศักดิ์รา ธนเดณีวิวัฒน์)
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- ด่วนที่สุด ส่ง E-Mail ที่ สตท. 1-10. ทตจ. ทุกวัน
ศ. กอท. กสท. กรม. ม. ส. ส. 25 ม. ค. 49

นฤมล / ร่าง / พิมพ์ / ทาน / / ตรวจ

คำแนะนำในการวิเคราะห์ทางการเงินตามรูปแบบงบการเงินใหม่

.....

ตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินใหม่ โดยกำหนดให้สหกรณ์ถือปฏิบัติสำหรับงบการเงินที่มีปีบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2548 เป็นต้นไปนั้น เพื่อให้สหกรณ์สามารถนำข้อมูลจากงบการเงินมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานได้มากยิ่งขึ้นและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทางการเงินจากข้อมูลในงบการเงินรูปแบบใหม่ ดังนี้

การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน เป็นการนำรายการเงินต่างๆ ในงบดุลและงบกำไรขาดทุนตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป มาเทียบให้อยู่ในรูปของอัตราส่วน แล้วหาผลลัพธ์ให้อยู่ในรูปของเท่าหรือร้อยละ

ความหมายของค่าที่ใช้ในการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

รายการในงบดุล

- สินทรัพย์หมุนเวียน หมายถึง มูลค่าของสินทรัพย์รายการต่างๆ ที่สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นเงินสดได้ในเวลาอันสั้น ซึ่งปกติจะถือเกณฑ์ภายใน 1 ปีนับจากวันที่ในงบดุล
- หนี้สินหมุนเวียน หมายถึง หนี้สินที่มีระยะเวลาในการชำระคืนภายใน 1 ปีนับจากวันที่ในงบดุล
- สินทรัพย์ทั้งสิ้น หมายถึง มูลค่ารวมของสินทรัพย์ทุกรายการในงบดุลด้านสินทรัพย์
- หนี้สินทั้งสิ้น หมายถึง มูลค่ารวมของหนี้สินทุกรายการในงบดุลด้านหนี้สินและทุน
- ทุนของสหกรณ์ หมายถึง มูลค่ารวมของทุนของสหกรณ์ทุกรายการในงบดุลด้านหนี้สินและทุน

รายการในงบกำไรขาดทุน

- ขาย/บริการ หมายถึง มูลค่ารวมจากการขายสินค้าและบริการอันเป็นรายได้ตามปกติของสหกรณ์
- กำไรจากการดำเนินงาน หมายถึง ผลจากการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย ก่อนบวก/หักรายการพิเศษ
- กำไรสุทธิ หมายถึง ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายทั้งหมด

แนวทางการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินจากข้อมูลในงบการเงินรูปแบบใหม่

1. ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

1.1 อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการก่อหนี้ของสหกรณ์ว่าจะก่อหนี้ได้มากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและไม่เสี่ยงต่อเจ้าหนี้ในการที่จะได้รับชำระหนี้ดังกล่าวคืนจากสหกรณ์ โดยเทียบสัดส่วนระหว่างหนี้สินและทุนของสหกรณ์เพื่อวัดความสัมพันธ์ของเจ้าหนี้

กับส่วนของทุนว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ความสามารถในการชำระหนี้สินจะเกิดขึ้นเมื่อสหกรณ์มีรายได้เพียงพอสำหรับการชำระหนี้และดอกเบี้ย กล่าวคือ เมื่อหนี้สิน ถึงกำหนดชำระ สหกรณ์จะต้องมีเงินทุนเพียงพอที่จะชำระหนี้

หากอัตราส่วนนี้สูงเท่ากับเจ้าหนี้ต้องรับภาระความเสี่ยงจากการชำระหนี้ ในทางตรงกันข้ามหากอัตราส่วนนี้ต่ำเกินไปก็ไม่เป็นผลดีนัก เพราะนอกจากอาจจะแสดงว่าเครดิตของสหกรณ์ไม่ดีแล้ว ยังอาจทำให้การขยายตัวของสหกรณ์เป็นไปได้อย่างเชื่องช้าเพราะไม่มีการระดมทุนในรูปของการกู้ยืม

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน (เท่า)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$$

หนี้สินทั้งสิ้น ได้จากงบดุล รายการยอดรวมหนี้สิน
ทุนของสหกรณ์ ได้จากงบดุล รายการยอดรวมทุนของสหกรณ์

1.2 ทุนสำรองต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนนี้ใช้วัดว่าเงินทุนที่สหกรณ์มีทั้งหมด (เงินทุนที่ลงทุนไปในสินทรัพย์) มีกี่ส่วนที่เป็นทุนสำรองของสหกรณ์ โดยเทียบสัดส่วนของทุนสำรองกับสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น เพื่อวัดความสัมพันธ์ของทุนสำรองกับทุนดำเนินงานของสหกรณ์ว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด หากมีค่าสูงเท่าไร ก็แสดงถึงความเสี่ยงที่ลดลง เพราะในการดำเนินงานนั้น หากเงินทุนที่ใช้ได้มาจากทุนสำรองของตนเองแล้ว หากการดำเนินงานมีผลกำไร สมาชิกของสหกรณ์ก็จะได้รับประโยชน์มากกว่าการดำเนินงานที่ใช้ทุนดำเนินงานที่ได้มาจากการกู้ยืมซึ่งจะมีภาระค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยจ่าย

$$\text{ทุนสำรองต่อสินทรัพย์ (เท่า)} = \frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$$

ทุนสำรอง ได้จากงบดุล รายการทุนสำรอง
สินทรัพย์ทั้งสิ้น ได้จากงบดุล รายการยอดรวมสินทรัพย์

1.3 อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของทุน โดยทำการเปรียบเทียบทุนของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา ว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร เพื่อดูแนวโน้มหรือทิศทางในปีต่อไป

หากอัตราส่วนนี้เพิ่มขึ้น แสดงว่าทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการระดมทุนจากสมาชิก หรือจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ก็ตาม แต่ก็จะเป็นการแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีเงินทุนเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลต่อความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงด้วย

$$\text{อัตราการเติบโตของทุนของสหกรณ์ (\%)} = \frac{\text{ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน} - \text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน}}{\text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน}} \times 100$$

ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน ได้จากงบดุล รายการยอดรวมทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน
ทุนของสหกรณ์ปีก่อน ได้จากงบดุล รายการยอดรวมทุนของสหกรณ์ปีก่อน

1.4 อัตราการเติบโตของหนี้ เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของหนี้สิน โดยทำการเปรียบเทียบหนี้สินทั้งสิ้นในปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมาว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร เพื่อดูแนวโน้มหรือทิศทางในปีต่อไป

หากอัตราส่วนนี้เพิ่มขึ้น แสดงว่าสภกรณ์ก่อหนี้เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ซึ่งจะส่งผลทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้นด้วย สภกรณ์จึงจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยสร้างรายได้เพิ่มขึ้นหรือลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง มิเช่นนั้นนั้นอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของสภกรณ์ได้

$$\text{อัตราการเติบโตของหนี้ (\%)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน}}{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน}} \times 100$$

หนี้สินทั้งสิ้นปีปัจจุบัน ได้จากงบดุล รายการยอดรวมหนี้สินปีปัจจุบัน
หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน ได้จากงบดุล รายการยอดรวมหนี้สินปีก่อน

1.5 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นว่าสภกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากเงินทุนของตนเองกลับคืนในอัตราร้อยละเท่าใด

หากอัตราส่วนนี้สูงย่อมแสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้เงินทุนเพื่อหากำไรได้สูง

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ทุนถัวเฉลี่ย}}$$

กำไรสุทธิ ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิ

ทุนถัวเฉลี่ย ได้จากงบดุล รายการทุนของสภกรณ์ปีปัจจุบัน บวกด้วย ทุนของสภกรณ์ปีก่อน แล้วหารด้วย 2

2. คุณภาพสินทรัพย์

2.1 อัตราการค้างชำระ (สำหรับภาคการเกษตร) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดว่าในจำนวนลูกหนี้ที่ถึงกำหนดชำระนั้น มีลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเป็นร้อยละเท่าใด โดยวัดอัตราการค้างชำระหนี้ของสมาชิกที่มีต่อสภกรณ์

หากอัตราส่วนนี้ต่ำ แสดงว่ามีลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้คืนต่อสภกรณ์น้อยด้วย ซึ่งย่อมหมายถึงลูกหนี้ที่ปรากฏในงบการเงินเป็นหนี้ที่มีคุณภาพ สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว เป็นผลให้สภกรณ์สามารถนำเงินที่ได้รับชำระหนี้ไปหาประโยชน์ได้มากขึ้น ขณะเดียวกันสภกรณ์ก็จะได้รับผลตอบแทนในรูปของรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

$$\text{อัตราการค้างชำระ (\%)} = \frac{\text{หนี้ที่ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนด}}{\text{หนี้ที่ถึงกำหนดชำระ}} \times 100$$

หนี้ที่ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนด ได้จากกระดาษทำการลูกหนี้เงินกู้

ช่อง ต้นเงินคงเหลือระยะสั้น ผิดนัดชำระหนี้ถึงวันสิ้นปี ช่องรวมเงินให้สมาชิกกู้

หนี้ที่ถึงกำหนดชำระ ได้จากกระดาษทำการลูกหนี้เงินกู้ ช่อง ต้นเงินถึงกำหนดชำระ ในระหว่างปี ช่องรวมเงินให้สมาชิกกู้

ในกรณีที่สหกรณ์ให้เงินกู้ทั้งสมาชิกและสหกรณ์อื่น หากต้องการวิเคราะห์ถึงอัตราการค้าชำระ ควรแยกวิเคราะห์อัตราการค้าชำระของสมาชิก กับอัตราการค้าชำระของสหกรณ์อื่นออกจากกัน

2.2 อัตราหมุนของสินทรัพย์ เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถของสหกรณ์ในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ว่าก่อให้เกิดรายได้มากน้อยเพียงใด หรือมีประสิทธิภาพเต็มที่หรือไม่ โดยมีสมมติฐานว่าสินทรัพย์ถ้าหมุนเวียนได้เร็วก็จะก่อให้เกิดรายได้มาก

ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อก่อให้เกิดรายได้สูงและมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

$$\text{อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)} = \frac{\text{รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

(สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์)

$$\text{อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)} = \frac{\text{ขาย/บริการ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

(สำหรับสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์)

รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน

ขาย/บริการ ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการขาย/บริการ
สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย ได้จากงบดุล ยอดรวมสินทรัพย์ปีปัจจุบัน บวกด้วย ยอดรวมสินทรัพย์ปีก่อน แล้วหารด้วย 2

2.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ ว่าสหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดผลกำไรกลับคืนในอัตราร้อยละเท่าใด

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (\%)} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

กำไรจากการดำเนินงาน ได้จากงบกำไรขาดทุน

- กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ใช้รายการกำไรก่อนรายการพิเศษ
- กรณีสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์ใช้รายการกำไรในการดำเนินงานก่อน

รายการพิเศษ

สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย ได้จากงบดุล ยอดรวมสินทรัพย์ปีปัจจุบัน บวกด้วย ยอดรวมสินทรัพย์ปีก่อน แล้วหารด้วย 2

2.4 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ เป็นอัตราส่วนที่ใช้เพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ โดยทำการเปรียบเทียบสินทรัพย์ของสหกรณ์ในปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมามีเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร เพื่อดูแนวโน้มหรือทิศทางในปีต่อไป

หากอัตราส่วนนี้เพิ่มขึ้น แสดงว่าสินทรัพย์ของสหกรณ์เพิ่มขึ้น ซึ่งต้องพิจารณาว่าการเพิ่มขึ้นดังกล่าวเป็นเพราะผลจากการก่อหนี้ หรือเพิ่มจากการระดมทุนจากสมาชิก หรือจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์เอง หากเป็นการเพิ่มจากการก่อหนี้สหกรณ์ก็ต้องใช้สินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์อย่างมี

ประสิทธิภาพเพื่อที่จะก่อให้เกิดรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงิน แต่ถ้าเป็นการเพิ่มจากส่วน
ทุนของสหกรณ์ทั้งจากการระดมทุนจากสมาชิกหรือผลการดำเนินงานก็ตาม ก็จะเป็นการแสดงให้เห็นว่า
สหกรณ์มีเงินทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้นโดยไม่มีภาระดอกเบี้ยจ่าย ซึ่งจะมีผลให้สหกรณ์สามารถนำไปใช้เพื่อ
ก่อให้เกิดกำไรได้มากขึ้น

$$\text{อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (\%)} = \frac{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน}} \times 100$$

สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน ได้จากงบดุล รายการยอดรวมสินทรัพย์ปีปัจจุบัน

สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน ได้จากงบดุล รายการยอดรวมสินทรัพย์ปีก่อน

3. การบริหารจัดการ

3.1 อัตราการเติบโตของธุรกิจ เป็นอัตราส่วนที่ใช้เพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของปริมาณ
ธุรกิจของสหกรณ์ โดยทำการเปรียบเทียบปริมาณธุรกิจในปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมาว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร
เพื่อดูแนวโน้มหรือทิศทางในปีต่อไป

หากอัตราส่วนนี้เพิ่มขึ้น แสดงว่าสหกรณ์มีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจสรุปได้ว่าสหกรณ์
สามารถอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามอาจพิจารณาเป็นรายธุรกิจว่าปริมาณธุรกิจใดเพิ่มขึ้น
หรือลดลง เพื่อที่สหกรณ์จะได้วางแผนงานในแต่ละธุรกิจให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

$$\text{อัตราการเติบโตของธุรกิจ (\%)} = \frac{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีปัจจุบัน} - \text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน}}{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน}} \times 100$$

มูลค่าธุรกิจรวม ได้จากกระดาษทำการปริมาณธุรกิจ/อื่น ๆ ใช้ผลรวมของยอดเพิ่มระหว่างปี
ของทุกธุรกิจ ดังนี้

- รับฝากเงิน รายการรับฝากระหว่างปี ทั้งเงินรับฝากจากสมาชิก จากสหกรณ์อื่น
และจากแหล่งอื่น ๆ รวมกันทุกประเภทเงินรับฝาก

- ให้เงินกู้ รายการจ่ายกู้ระหว่างปี ทั้งเงินให้กู้แก่สมาชิกและเงินให้สหกรณ์อื่นกู้
รวมกันทุกประเภทเงินให้กู้

- จัดหาสินค้ามาจำหน่าย รายการขายทั้งสิ้นระหว่างปีรวมกันทุกประเภทสินค้า

- รวบรวมผลผลิตผล รายการซื้อทั้งสิ้นระหว่างปีรวมกันทุกประเภทผลผลิตผล ทั้งนี้
กรณีที่ซื้อมา(รวบรวม)แล้วนำมาแปรรูป ต้องถือเป็นยอดซื้อของธุรกิจแปรรูปไม่ใช่รวบรวม

- แปรรูปผลผลิตผล/สินค้า รายการซื้อทั้งสิ้นระหว่างปีรวมกันทุกประเภทผลผลิตผล/สินค้า
ที่นำไปแปรรูป

- ให้บริการ รายการรายได้ค่าบริการทั้งสิ้นระหว่างปี

4. การทำกำไร

4.1 กำไรต่อสมาชิก เป็นอัตราส่วนที่แสดงค่าเฉลี่ยโดยรวมว่า ผลกำไรจากการ
ดำเนินงานของสหกรณ์คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่าไรหากเทียบกับสมาชิกต่อคน โดยเทียบสัดส่วนระหว่าง
กำไรสุทธิกับจำนวนสมาชิก

$$\text{กำไรต่อสมาชิก (บาท)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

กำไรสุทธิ ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิ
 จำนวนสมาชิก ได้จากกระตาดำการปริมาณธุรกิจ/อื่น ๆ ยอดรวมสมาชิกคงเหลือ
 ณ วันสิ้นปี

4.2 เงินออมต่อสมาชิก เป็นอัตราส่วนที่แสดงค่าเฉลี่ยโดยรวมว่า เงินที่สมาชิก
 ออมไว้ต่อสหกรณ์ ทั้งในรูปของเงินรับฝากและทุนเรือนหุ้นทั้งหมดคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่าไรหากเทียบกับ
 สมาชิกต่อคน โดยเทียบสัดส่วนระหว่างเงินออมกับจำนวนสมาชิก

$$\text{เงินออมต่อสมาชิก (บาท)} = \frac{\text{เงินออมของสมาชิก}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

เงินออมของสมาชิก ได้จากกระตาดำการปริมาณธุรกิจ/อื่น ๆ หัวข้อทุนเรือนหุ้น
 และหุ้นชำระไม่เต็มมูลค่า และหัวข้อการรับฝากเงินจากสมาชิก โดยนำยอดรวมของหุ้นทุกประเภท
 คงเหลือวันสิ้นปี บวกด้วยยอดรวมการรับฝากเงินจากสมาชิกทุกประเภทคงเหลือวันสิ้นปี

จำนวนสมาชิก ได้จากกระตาดำการปริมาณธุรกิจ/อื่น ๆ ยอดรวมสมาชิกคงเหลือ
 ณ วันสิ้นปี

4.3 หนี้สินต่อสมาชิก เป็นอัตราส่วนที่แสดงค่าเฉลี่ยโดยรวมว่าภาระหนี้สินของ
 สมาชิก ณ วันสิ้นปีที่ต้องชำระต่อสหกรณ์คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่าไรหากเทียบกับสมาชิกต่อคน โดยเทียบ
 สัดส่วนระหว่างหนี้สินทั้งสิ้นของสมาชิกกับจำนวนสมาชิก

$$\text{หนี้สินต่อสมาชิก (บาท)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้นของสมาชิก}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

หนี้สินทั้งสิ้นของสมาชิก ได้จากกระตาดำการลูกหนี้ทุกประเภท โดยใช้ยอดหนี้
 คงเหลือสิ้นปีทุกประเภทของสมาชิก เช่น ลูกหนี้เงินกู้ ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้อื่น ๆ ก่อนหักค่าเผื่อหนี้
 สงสัยจะสูญ

จำนวนสมาชิก ได้จากกระตาดำการปริมาณธุรกิจ/อื่น ๆ ยอดรวมสมาชิกคงเหลือ
 ณ วันสิ้นปี

4.4 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เป็นอัตราส่วนที่แสดง
 ให้ทราบว่าสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นร้อยละเท่าใดของกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (\%)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} \times 100}{\text{กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}$$

ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ได้จากงบกำไรขาดทุน

- กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ ใช้รายการรวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- กรณีสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์ ใช้รายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ได้จากงบกำไรขาดทุน

- กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ ให้นำรายการกำไรก่อนรายการพิเศษ บวกด้วยรายการค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

- กรณีสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์ให้นำรายการยอดรวมซึ่งได้จากกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ บวกรายได้อื่น หรือจะใช้รายการกำไรในการดำเนินงานก่อนรายการพิเศษ บวกด้วยค่าใช้จ่ายดำเนินงานก็ได้

4.5 อัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสัมพันธ์กันระหว่างค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานกับรายได้ของสหกรณ์

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (\%)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน} \times 100}{\text{รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน (สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์)}}$$

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (\%)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน} \times 100}{\text{ขาย/บริการ (สำหรับสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์)}}$$

ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เช่นเดียวกับข้อ 4.4

รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน

ขาย/บริการ ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการขาย/บริการ

4.6 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง เป็นอัตราส่วนที่ใช้เพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทุนสำรองของสหกรณ์ โดยทำการเปรียบเทียบทุนสำรองของปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมาว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

$$\text{อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (\%)} = \frac{\text{ทุนสำรองปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสำรองปีก่อน}}{\text{ทุนสำรองปีก่อน}} \times 100$$

ทุนสำรองปีปัจจุบัน ได้จากงบดุลรายการทุนสำรองปีปัจจุบัน

ทุนสำรองปีก่อน ได้จากงบดุลรายการทุนสำรองปีก่อน

4.7 อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น เป็นอัตราส่วนที่ใช้เพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทุนสะสมอื่นของสหกรณ์ โดยทำการเปรียบเทียบทุนสะสมอื่นของปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมาว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

$$\text{อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (\%)} = \frac{\text{ทุนสะสมอื่นปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสะสมอื่นปีก่อน}}{\text{ทุนสะสมอื่นปีก่อน}} \times 100$$

ทุนสะสมอื่นปีปัจจุบัน ได้จากงบดุล รายการทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ ปีปัจจุบัน

ทุนสะสมอื่นปีก่อน ได้จากงบดุล รายการทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ ปีก่อน

4.8 อัตราการเติบโตของกำไร เป็นอัตราส่วนที่ใช้เพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงกำไรสุทธิของสหกรณ์ โดยทำการเปรียบเทียบกำไรสุทธิของปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมาว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

$$\text{การเติบโตของกำไร (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิปีปัจจุบัน} - \text{กำไรสุทธิปีก่อน}}{\text{กำไรสุทธิปีก่อน}} \times 100$$

กำไรสุทธิปีปัจจุบัน ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิปีปัจจุบัน
กำไรสุทธิปีก่อน ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิปีก่อน

4.9 อัตรากำไรสุทธิ เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดกำไรของสหกรณ์ว่ามีกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าใดของรายได้

$$\begin{array}{l} \text{อัตรากำไรสุทธิ (\%)} \\ \text{(สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์)} \end{array} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน}}$$

$$\begin{array}{l} \text{อัตรากำไรสุทธิ (\%)} \\ \text{(สำหรับสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์)} \end{array} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ขาย/บริการ}}$$

กำไรสุทธิ ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการกำไรสุทธิ
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน
ขาย/บริการ ได้จากงบกำไรขาดทุน รายการขาย/บริการ

4.10 อัตรากำไรขั้นต้น เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถของสหกรณ์ในการกำหนดราคาขายที่เหมาะสมและการควบคุมต้นทุนขาย ซึ่งถ้าต้นทุนขายต่ำก็จะมีผลทำให้อัตราส่วนนี้สูงขึ้น ทั้งนี้การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้หากจะวิเคราะห์เป็นประเภทสินค้าก็จะทำให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

$$\begin{array}{l} \text{อัตรากำไรขั้นต้นของ.....(\%)} \\ \text{(สำหรับสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์)} \end{array} = \frac{\text{กำไรขั้นต้นของ.....}}{\text{ขาย.....สุทธิ}} \times 100$$

กำไรขั้นต้นของ..ระบุประเภทสินค้า.. ได้จากรายละเอียดประกอบงบการเงินของแต่ละธุรกิจ
ขาย...ระบุประเภทสินค้า..สุทธิ ได้จากรายละเอียดประกอบงบการเงินของแต่ละธุรกิจ

5. สภาพคล่อง

5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นเมื่อถึงกำหนด โดยจะบอกให้ทราบว่าสหกรณ์มีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้น เป็นกี่เท่าของหนี้สินที่จะต้องชำระคืนในช่วงเวลา 1 ปี ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์ทราบถึงระดับความปลอดภัยของเจ้าหนี้ในอันที่จะได้รับชำระหนี้คืนจากสหกรณ์ตามกำหนดเวลา ขณะเดียวกันผลจากความสามารถในการชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดดังกล่าวก็จะเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยลงอีกด้วย

หากอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้เมื่อถึงกำหนดชำระ ซึ่งตามปกติแล้วถือว่าอัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดีหากมองในแง่เจ้าหนี้ แต่ถ้ามองในแง่ของสหกรณ์เอง อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ เนื่องจากอาจไม่ได้ใช้สินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์แก่สหกรณ์เท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม กรณีที่อัตราส่วนทุนหมุนเวียนต่ำก็ไม่ได้หมายความว่าสหกรณ์จะไม่สามารถชำระหนี้ระยะสั้นได้เสมอไป หากส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว ในทางตรงกันข้ามหากอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงก็ไม่ได้หมายความว่าจะสามารถชำระหนี้ระยะสั้นได้เสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนเช่นเดียวกัน

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

สินทรัพย์หมุนเวียน

กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้จากงบดุลและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังนี้

- งบดุล รายการเงินสดและเงินฝากธนาคาร บวกด้วย เงินฝากสหกรณ์อื่น เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง เงินลงทุนระยะสั้น ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น และดอกเบี้ยค้างรับ หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

- หมายเหตุประกอบงบการเงิน ยอดรวมลูกหนี้อื่นสุทธิที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี บวกด้วย สินทรัพย์อื่นเฉพาะสินทรัพย์อื่นที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ภายใน 1 ปี เช่น วัสดุคงเหลือ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า รายได้ค้างรับ เงินรอเรียกคืน เงินปันผลและเฉลี่ยคืนคลาดเคลื่อน สินทรัพย์รอการขาย เป็นต้น กรณีสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์ ได้จากงบดุล รายการรวมสินทรัพย์หมุนเวียนหนี้สินหมุนเวียน

กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้จากงบดุลและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังนี้

- งบดุล รายการเงินรับฝาก บวกด้วย เงินกู้ยืมระยะสั้น ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย

- หมายเหตุประกอบงบการเงิน ยอดเจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อทรัพย์สินที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี บวกด้วย หนี้สินอื่นเฉพาะหนี้สินอื่นที่มีระยะเวลาชำระคืนภายใน 1 ปี เช่น ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย รายได้รับล่วงหน้า เงินรอจ่ายคืน เงินปันผลและเฉลี่ยคืนค้างจ่าย เป็นต้น

กรณีสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์ ได้จากงบดุล รายการรวมหนี้สินหมุนเวียน

5.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว เป็นอัตราส่วนที่บอกให้ทราบว่าสหกรณ์มีสินทรัพย์ที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายและรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้นเป็นที่เท่าของจำนวนหนี้สินที่ต้องจ่ายคืนในช่วงเวลา 1 ปี

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียนเร็ว}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

สินทรัพย์หมุนเวียนเร็ว ได้จากงบดุล รายการเงินสดและเงินฝากธนาคาร บวกด้วย เงินฝากสหกรณ์อื่น เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง เงินลงทุนระยะสั้น ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น และดอกเบี้ยค้างรับ หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

หนี้สินหมุนเวียน เช่นเดียวกับข้อ 5.1

5.3 อัตราหมุนของสินค้า เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดการสินค้า ตลอดจนบ่งชี้ถึงความสามารถของสหกรณ์ในการเปลี่ยนสินค้าเป็นเงินสด ว่าสหกรณ์สามารถจำหน่ายสินค้าได้คล่องเพียงใด โดยวัดในรูปของจำนวนครั้ง ถ้าจำนวนครั้งมาก แสดงว่าสหกรณ์สามารถจำหน่ายสินค้าได้เร็วซึ่งจะส่งผลต่อยอดขายและกำไรของสหกรณ์ตามลำดับ ในทางตรงกันข้ามถ้าจำนวนครั้งต่ำ แสดงว่ามีเงินลงทุนจมอยู่ในสินค้ามากเกินไป ก็จะเป็นผลต่อยอดขายและอาจเกิดค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้าเพิ่มขึ้นหรือผลต่อสินค้าเสื่อมคุณภาพ ชำรุด ล้าสมัย อย่างไรก็ตาม การที่จะชี้ว่าอัตราหมุนของสินค้าสูงหรือต่ำ จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงประเภทของสินค้าที่ขายด้วย เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค จะมีอัตราหมุนสูงกว่าสินค้าประเภทเครื่องจักรกลการเกษตรหรือสินค้าที่มีราคาสูงซึ่งอาจขายไม่ได้ทุกวัน นอกจากนี้ต้องพิจารณาต่อไปด้วยว่าการที่อัตราหมุนของสินค้าสูงนั้นเป็นผลมาจากการขายลดราคา หรือเกิดจากการเสื่อมคุณภาพ ชำรุด ล้าสมัยหรือไม่อย่างไร รวมถึงต้องพิจารณาอีกแง่หนึ่งด้วยว่ากรณีที่อัตราหมุนของสินค้าสูงซึ่งแสดงว่ามีสินค้าคงเหลือน้อยนั้น อาจจะทำให้เกิดผลเสียต่อสหกรณ์ได้เนื่องจากอาจเสียโอกาสที่จะทำกำไรก็เป็นได้

ทั้งนี้หากต้องการวิเคราะห์อัตราหมุนของสินค้าที่ชัดเจนขึ้น ควรแยกวิเคราะห์ตามประเภทของสินค้าที่จัดหามาจำหน่าย

$$\text{อัตราหมุนของสินค้า (ครั้ง)} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือสุทธิถัวเฉลี่ย}}$$

(เฉพาะธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย)

ต้นทุนสินค้าขาย ได้จากงบต้นทุนขาย โดยนำต้นทุนขายของสินค้าทุกประเภทในธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายรวมกัน

สินค้าคงเหลือสุทธิถัวเฉลี่ย ได้จากงบดุล รายการสินค้าคงเหลือหักค่าเผื่อมูลค่าสินค้าลดลงปีปัจจุบัน บวกด้วยปีก่อน แล้วหารด้วย 2

5.4 อายุเฉลี่ยสินค้า (ระยะเวลาในการขายโดยเฉลี่ย) เป็นอัตราส่วนที่บอกให้ทราบว่าสหกรณ์ต้องใช้เวลาโดยเฉลี่ยเท่าไรในการขายสินค้าออกไปให้ได้ หากระยะเวลาสั้นก็หมายถึงการได้มาซึ่งเงินสดที่เร็วขึ้น

$$\text{ระยะเวลาในการขายโดยเฉลี่ย} = \frac{365}{\text{อัตราหมุนของสินค้า}}$$

อัตราหมุนของสินค้า ได้จากผลการคำนวณตามข้อ 5.3

5.5 อัตราหมุนของลูกหนี้ เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการให้เครดิตและการจัดเก็บหนี้ บ่งชี้ถึงความสามารถของสหกรณ์ในการเปลี่ยนลูกหนี้เป็นเงินสด โดยวัดในรูปของจำนวนครั้ง ถ้าจำนวนครั้งมากก็จะเป็นผลดีต่อสหกรณ์ เนื่องจากแสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถสูงในการเปลี่ยนลูกหนี้เป็นเงินสดเพื่อที่จะได้นำเงินที่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ไปหารายได้ต่อไป ในทางตรงกันข้ามถ้าจำนวนครั้งต่ำแสดงว่ามีเงินลงทุนจมอยู่ในลูกหนี้มากเกินไป ก็จะเป็นผลให้การนำเงินลงทุนไปหารายได้มีโอกาทำได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

$$\text{อัตราหมุนของลูกหนี้ (ครั้ง)} = \frac{\text{ขายเชื่อสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้การค้าสุทธิถัวเฉลี่ย}}$$

ขายเชื่อสุทธิ ได้จากสมุดขายสินค้า ช่องขายเงินเชื่อ

ลูกหนี้การค้าสุทธิถัวเฉลี่ย ได้จากหมายเหตุประกอบงบการเงิน ยอดรวมลูกหนี้การค้าหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญปีปัจจุบัน กับปีก่อนหารด้วย 2 โดยลูกหนี้การค้าในที่นี้หมายถึงลูกหนี้ค้าขายสินค้าและผลิตผลรวมกัน

5.6 อายุเฉลี่ยลูกหนี้ (ระยะเวลาจัดเก็บหนี้โดยเฉลี่ย) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถ ในการเก็บหนี้ โดยบอกให้ทราบว่าเมื่อสหกรณ์ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ต้องใช้เวลาโดยเฉลี่ยเท่าไรในการที่จะได้รับชำระหนี้หรือเปลี่ยนลูกหนี้การค้าให้เป็นเงินสด ถ้าระยะเวลาสั้นก็หมายความว่าสหกรณ์มีการติดตามเร่งรัดหนี้สิน ผลก็คือสภาพคล่องของสหกรณ์ก็จะดีขึ้นอย่างรวดเร็ว ในทางตรงกันข้ามหากระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้ยาวนาน ย่อมหมายถึงสหกรณ์มีลูกหนี้ค้างอยู่เป็นเวลานาน ก็อาจทำให้มีค่าใช้จ่ายในการติดตามเก็บเงินเพิ่มขึ้นหรืออาจมีหนี้สงสัยจะสูญเกิดขึ้น

$$\text{ระยะเวลาจัดเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)} = \frac{365}{\text{อัตรามนของลูกหนี้}}$$

อัตรามนของลูกหนี้ได้จากผลการคำนวณตามข้อ 5.5

5.7 อัตราลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดคุณภาพของลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น ว่าลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเป็นร้อยละเท่าใดของลูกหนี้เงินกู้ที่ถึงกำหนดชำระ ซึ่งหากลูกหนี้ชำระได้ตามกำหนด สหกรณ์ก็จะลดภาระค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายในการติดตามหนี้ หนี้สงสัยจะสูญ เป็นต้น ตลอดจนสหกรณ์สามารถนำเงินที่ได้รับชำระหนี้ไปสร้างรายได้ได้เพิ่มขึ้น

$$\text{อัตราลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด (\%)} = \frac{\text{ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด} \times 100}{\text{ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระ}}$$

ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด ได้จากกระดาดำทำการลูกหนี้เงินกู้ ช่องการชำระต้นเงินตามกำหนดเงินให้กู้ระยะสั้น

ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระ

- กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากบัญชีย่อยลูกหนี้เงินกู้แต่ละประเภท

- กรณีสหกรณ์ประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ออมทรัพย์ได้จากกระดาดำทำการลูกหนี้เงินกู้ ช่อง

ต้นเงินถึงกำหนดชำระในระหว่างปี เงินให้กู้ระยะสั้น

.....